عزيز الله ٻوهيو

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلَا لِلّٰهِ الدِّيۡنُ الۡخَالِصُ ؕ (39-3)

چا الله لاءِ ايترو به نه جڳائي جو ان جي ڏنل خالص دين تي هلون بند ڪيو، بند ڪيو مذهبن جي نالن تي ناهيل قرآن مخالف مدرسا بند ڪيو

الله جو ڪتاب قرآن حڪيم سموري انسان ذات لاءِ نازل ڪيل آهي جنهن جي مٿان ڪنهن به فرقي ۽ مذهب جي اجاري داري ڪانهي ان دعوىٰ جو دليل قرآن حڪيم پاڻ ٻڌائي ٿو ته شَهۡرُ رَمَضَانَ الَّذِيۡۤ اُنۡزِلَ فِيۡهِ الۡقُرۡاٰنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ بَيِّنٰتٍ مِّنَ الۡهُدٰى وَ الۡفُرۡقَانِ ۚ (2-185) هتي جملي هُدًى لِّلنَّاسِ منجهان معنىٰ ۽ مراد سموري انسان ذات آهي، هن ڪتاب بابت الله پنهنجي آخري نبي عليہ السلام کي فرمايو ته الٓرٰ ۟ ڪِتٰبٌ اَنۡزَلۡنٰهُ اِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوۡرِ ۙ (سورة ابراهيم 14 آيت نمبر 1) يعني اي منهنجا نبي! هي ڪتاب اسان تنهنجي طرف نازل ڪيو آهي هن لاءِ ته تون سموري انسان ذات کي اونداهين کان روشنيءَ طرف ڪڍي ٻاهر ڪر.

جناب پيغمبر آخرالزمان جن پاڻ به سموري انسان ذات جي لاءِ نبي ۽ رسول ڪري موڪليا ويا آهن جو پاڻ ڪريم جن ڪنهن به هڪڙي قوم ۽ فرقي يا هڪڙي مذهب وارن جي لاءِ مخصوص نه آهن انهيءَ حقيقت لاءِ ثبوت قرآن حڪيم ٻڌايو ته قُلۡ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّىۡ رَسُوۡلُ اللّٰهِ اِلَيۡكُمۡ جَمِيۡعًا (سورت الاعراف آيت نمبر 158) يعني پاڻ ڪريمن فرمايو ته اي جملي انسانو! آئون توهان سڀن ماڻهن جي طرف الله جو رسول بڻجي آيو آهيان.

اجا وڌيڪ ٻيو ثبوت ته وَمَاۤ اَرۡسَلۡنٰكَ اِلَّا كَآفَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيۡرًا وَّنَذِيۡرًا وَّلٰـكِنَّ اَكۡثَرَ النَّاسِ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۸﴾ (سورة سبا 34 آيت نمبر 28) يعني اي منهنجا نبي اسان توکي جملي انسانن جي لاءِ خوشخبري ڏيندڙ (جنت جي) ۽ ڊيڄاريندڙ (عذاب کان) ڪري موڪليو آهي پر ماڻهن جي گهڻائي انهيءَ ڳالھ کي نٿي ڄاڻي. هيتري تائين قرآن حڪيم منجهان ثبوت خاطر به آيتون هن لاءِ پيش ڪيون ويون ته ڪتاب قرآن مٿان ڪنهن به هڪڙي فرقي ۽ امت جي اجاري داري ڪانهي اهو ڪتاب سڀن انسانن جي لاءِ هڪجهڙو آهي.

۽ جناب پيغمبر آخر الزمان جن جي لاءِ به ٻه آيتون پيش ڪيون ويون ته انجي نبوت ۽ رسالت به سڀن انسانن جي لاءِ آهي ۽ هو ڪنهن خاص هڪڙي قوم فرقي ۽ امت جي لاءِ مخصوص ڪونه آهي. مطلب ته دنيا ۾ موجود سڀن فرقن ۽ مذهبن وارا جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جي امت منجهان آهن.

هاڻي جڏهن سورت هود 11 جي آيت نمبر 17 مطابق الله جو ڪتاب رحمت آهي ۽ سورت انبياءِ 21 جي آيت نمبر 107 مطابق جناب آخري رسول ڪريم جن لاءِ قرآن حڪيم ٻڌايو آهي ته وَمَاۤ اَرۡسَلۡنٰكَ اِلَّا رَحۡمَةً

لِّلۡعٰلَمِيۡنَ (21-107) يعني اي رسول اسان توکي سڀن جهانن جي لاءِ رحمت ڪري موڪليو آهي پر امام انقلاب مولانا عبيد الله سنڌي جن عالمين لفظ جي معنىٰ دنيا جون سڀ قومون، ڪئي آهي جيڪا اها معنىٰ صحيح بہ آهي. پوءِ جڏهن قرآن جي هيءَ حقيقت مڃيل آهي تہ علم جو سرچشمو ۽ منبع الله جو ڪتاب ٿيو تہ پوءِ اهو پنهنجي آڏيندڙ رسول وانگر سموري انسان ذات جو بڻيو، پوءِ اهو چوڻ يا اهو مشهور ڪرڻ تہ ديني تعليم "مذهبي تعليم" "۽ مذهبي تعليم جا مدرسا" يا مسلم امت جي جدا ديني تعليم، اهي سڀ ٽرمنالاجيون غلط ثابت ٿي ويون. مطلب تہ ڪتاب القرآن جي تعليم خاص ۽ مخصوص مسلمانن جي لاءِ ڪانهي. هي جملي انسان ذات جي لاءِ آهي ڪتاب قرآن جي تعليم جا مدرسا جدا ڻاهڻ هي قرآن حڪيم کي المارين ۾ لڪائي بند رکڻ جي برابر آهي.

هن ملڪ پاڪستان جي شهر نصيرآباد لاڙڪاڻي سنڌ جو هڪ هندو مذهب وارو ڀڳوان داس نالي شخص جيڪو اڳتي هلي سپريم ڪورٽ جو چيف جسٽس بڻيو اهو پنهنجي شاگردي جي زماني ۾ شهر جي عالم دين مولانا محمد حسن ڪانڌڙو بازري جي مدرسي ۾ قرآن حڪيم تفسير سان پڙهائيندا هئا، ان وٽ ان جي مدرسي ۾ وڃي باقائدي ٻين طالبن سان گڏجي قرآن حڪيم جو پورو تفسير بنا ناغي جي سبق سبق ڪري پڙهيا هئا. مهاتما گانڌي خلافت اسلامي ترڪي جي تحريڪ کي مچائڻ لاءِ جلسن ۾ تقريرن جي دوران قرآني آيتن جا دليل پيش ڪندو هو. اچاريہ ڪل پارٽيءَ جي باني صدر ونوباڀاوي قرآن حڪيم جو تفسير لکي ان جي ذريعي مسلمانن کي انسانيت جي تعليم ڏيندو هو. پوءِ گانڌي ۽ ونوباڀاوي هندستان جي شهر وارڌا ۾ گڏجي ڪري ڀنگين جي ڪالونيءَ ۾ پنهنجي آشرم ٺاهي. جيئن تہ وٽن اپر ڪلاس جا ماڻهو اچڻ لاءِ مجبور هوندا هئا سو هنن سوچيو تہ اهي اسان وٽ ڀنگين سان گڏ اچي ملن، جنهن سان هندن ۾ اڇوت ۽ برهمڻن جون نفرتون ۽ ويڇا ختم ڪري سگهجن. جي نہ اچن نہ ۽ ملن تہ جائو ڪن اها آشرم اڄ تائين وارڌا ۾ قائم آهي. جيڪا آشرم اڄ اتي هائيڊ پارڪ وانگر پنهنجن پراون سڀن کي ڪم اچي ٿي جتي آءٌ بہ رهي تقريرون ڪري آيو آهيان.

رب تعالىٰ قرآن حڪيم ۾ پنهنجي رسول ڪريم کي حڪم ٿو ڏئي تہ الٓرٰ ۚ كِتٰبٌ اَنۡزَلۡنٰهُ اِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوۡرِ ۙ (سورت ابراهيم14 آيت نمبر 1) يعني اي منهنجا رسول آئون الله پاڻ ڏسان پيو تہ هي ڪتاب جيڪو اسان تنهنجي طرف نازل ڪيو آهي اهو هن ڪارج ۽ ڪانسيپٽ جي لاءِ آهي تہ تون هن جي ذريعي سموري انسان ذات کي انڌارين ڪان نور ۽ روشنيءَ جي طرف ڪڍي اچ.

هت غور ڪرڻ جي ڳالهہ هيءَ آهي تہ جڏهن الله جو ڪتاب اونداهين منجهان روشنيءَ جي طرف آڻڻ وارو ڪتاب آهي تہ پوءِ ڇا ٻڌايو وڃي تہ جڏهن سج ايرندو آهي تہ ان جي روشني ائين ٿيندي ڇا جو هڪ شهر يا ملڪ جي ڪنهن هڪڙي محلي، گهر ۽ گهٽيءَ ۾ تہ سوجهرو هجي پر ٻئي محلي، گهر ۽ گهٽيءَ ۾ نہ هجي، جڏهن تہ ملڪ جي موجوده عربي مدرسن ۾ جيڪا ديني تعليم ڏني وڃي ٿي انهيءَ منجهان شهر محلا ۽ گهر بلڪ افراد بہ جدا جدا فرقن وارا بنجي هڪ ٻئي جي ڄندا پٽ ڪري رهيا آهن پوءِ اها روشني تہ ڪانہ ٿي بلڪ اونداهي ٿي. سو انهيءَ سوال جو جواب هي آهي تہ موجوده

مدرسن ۾خالص قرآن حڪيم جي فڪر ۽ فلسفي منجهان جوڙيل فقه کونه ٿو پڙهايو وڃي بلڪ اتي غير قرآني ادارن، شخصيتن جا جوڙيل فقه ۽ فڪر پڙهايا ٿا وڃن، جيڪي آيت ڪريمه يَاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ نُوْرًا مُّبِيْنًا ﴿۱۷۴﴾ (سورة النساء آيت 174) ۾ قرآن حڪيم جي فقهي دليلن ۽ فلسفي کي برهان سڏي سمجهايو ويو آهي، جنهن جي معني آهي تيز روشني ۽ چمڪندڙ دليل. پوءِ جڏهن هن آيت ۾ رب پاڪ قرآن حڪيم جي فڪر فلسفي ۽ فقهي دليلن کي نور، چمڪندڙ روشن دليل سڏيو آهي ته ان جي تعبيرن ۾ ڪڏهن به بين ادارن ۽ شخصيتن وارن فقهن جهڙو اختلاف ڪونه ٿي سگهندو جنهن لاءِ رب پاڪ پاڻ فرمايو آهي ته اَفَلَا يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۭ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوْا فِيْهِ اخْتِلَافًا كَثِيْرًا ﴿۸۲﴾ (سورت النساء آيت نمبر 82) يعني قرآن جيڪڏهن الله کان سواءِ ڪنهن ٻي اٿارٽيءَ جي طرفان هجي ها ته وڪ وڪ تي ان ۾ فرقي بازيءَ وارا اختلاف هجن ها.

مذهب ۽ فرقا ماڻهن ٺاهيا آهن سو انهن جي نالن سان تعليم واسطي ٺاهيل مذهبي تعليم جا مدرسا بند ڪيو. اَلَا لِلّٰهِ الدِّيْنُ الْخَالِصُ(سورت الزمر (39 آيت نمبر3) چا الله کي هي حق نٿو پهچي جو هو دين جي خالص تعليم لاءِ اوهان کي پاڻ سليبس ڏئي.

قُلْ اِنِّىْٓ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّيْنَ ﴿۱۱﴾ (سورت الزمر39 آيت نمبر 11) اي نبي! هي اعلان ڪري ڇڏ ته مونکي حڪم ڏنو ويو آهي ته آئون قانون ۽ دين جي معاملي ۾ خالص الله جو حڪم مڃان ۽ قُلْ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ وَلَآ اُشْرِكَ بِهٖ ۭ(سورت الرعد 13 آيت نمبر 36) يعني اي نبي هي به اعلان ڪري ڇڏ ته مونکي هي حڪم ڏنو ويو آهي ته آئون حڪم مڃان الله جو (خالص) ۽ ان سان ڪنهن کي به شريڪ نه بڻايان سو مذهبن جي نالن تي قائم ڪيل موجوده مدرسا بند ڪري اسڪول ليول کان يونيورسٽين تائين ۾ دينيات جو علم قرآن منجهان پڙهايو وڃي.

ستاروں کو کہدو کہ کوچ کرو کیونکہ شمس منور آتا ہے

قوموں کے پیغمبر آچکے اب سب کا پیغمبر آتا ہے

جناب خاتم الانبياء عليه السلام جي قائم ڪيل حڪومت ڪانوني اسلامي رياست جي اندر تعليمي نصاب خالص قرآن حڪيم تي مبني هو جيڪو قريش خليفن جي خلافت 133 هجري تائين قائم رهيو. ان کان پوءِ عباسي حڪومت پنهنجي دور کان وٺي قرآن کي سمجهي پڙهڻ مٿان بندش وجهي ڇڏي جيڪا اڄ تائين جاري آهي. انهيءَ ماجرا کي ڏسي علامه اقبال چيو ته:

جدا ہو دین سے سیاست تو رہ جاتی ہے چنگیزی

مطلب ته سماجي معاشرتي حڪمراني جا سڀ قانون قرآن ۾ آهن پر موجود سڀن مسلم حڪومتن ۾ قرآن منجهان قانون وٺڻ مٿان بندش آهي. هاڻ خاص هن ڪري ته معاشي معاملن ۾ قرآن حڪيم جي اندر ضرورت کان وڌيڪ ذاتي ملڪيت رکڻ مٿان بندش آهي. (سورت بقره 2 آيت نمبر 219) ۽ شادين جي معاملي ۾ هڪ کان وڌيڪ زال رکڻ تي به بندش آهي (سورت النساء 4 آيت نمبر 20) ۽ هن ئي

سورت جي آيت نمبر 3 ۾ جيڪا چئن شادين جي اجازت ڏنل اهي اها عارضي آهي جڏهن جنگين ۾ ايترا مرد قتل ٿي وڃن جو بيواه عورتن جي سنڀال هڪ سماجي ۽ نسلي ڪوٽ وارو مسئلو بڻجي وڃي هونئن نه ته چئن شادين جي جائز هجڻ جو قانون دائمي ڪونهي ۽ موجوده وقت ۾ به هڪ کان وڌيڪ شاديون ڪرڻ جائز نه آهي.
مدرسن جي تعليم پنهنجي طالب علمن کي هڪ طرف دنياداري کان نفرت ڏياري ٿي ۽ پيري مريديءَ (واري خالقاهي) غلامانه ذهنيت پئدا ڪرائي ٿي جنهن سان اهڙي تعليم سان پڙهندڙن ۾ شخصيت پرستي خاندان ۽ نسل پرستيءَ جا ذهن پئدا ٿين ٿا جڏهن ته رب تعالىٰ فرمائي ٿو ته وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوْهَا مَا كَتَبْنٰهَا عَلَيْهِمْ (سورت الحديد (27-57) يعني مشائخ پرستي، خانقاهي ۽ مراقبن واري دنيا وسائڻ جو ڪلچر اهو انهن پاڻ گهڙيو آهي منهنجي نبين جي علم وحي واري تعليم ۾ ترڪ دنيا جي ڪابه ڳالهه ڪانهي البته هي برابر آهي ته آخرت جي حياتيءَ جي مقابلي ۾ دنيا جي حياتيءَ جي بي بقا ۽ فاني هجڻ ڪري آخرت واري اڻ کٽ ڊگهي جياتيءَ لاءِ بندوبست ڪرڻ جي گهٽي پارٽ ڪيل آهي ورنه دنيا جي حياتيءَ لاءِ اسان هي به حڪم ڏنو آهي ته وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا (سورة القصص 28 آيت نمبر 77) اهڙي نموني سورت بني اسرائيل جي آيت 66 ۽ سورت الروم جي آيت نمبر 46 ۽ سورت الجاثيه45 جي آيت نمبر 12 قرآن حڪيم پنهنجي نازل ٿيڻ واري دور مطابق بحري ٽرانسپورٽ ذريعي روزگار ڪمائڻ جي به ترغيب ڏني آهي. هي عرض ڪرڻ جو مطلب آهي ته مدرسن ۾ غير قرآني علم روايات جي تعليم دنيا تان هٽ ٿي ڪٽائي ۽ قرآن حڪيم جي تعليم دنيا مٿان حڪمران بنجڻ جي تعليم ڏئي ٿي بحواله (سورت النساء آيت نمبر 105) جنرل پرويز مشرف جي دور حڪومت ۾ فيصلو ڪيو ويو ته مذهبي تعليم جي مدرسن واري نصاب تعليم ۾ ڪمپيوٽر، آئي ٽي، سائنس، تاريخ ۽ جاگرافي جا مضمون شامل ڪري مدرسن جي فاضلن کي ملڪي ترقي جي شاهراه تي آندو وڃي. انهيءَ تي آئي ايم ايف جي وس وارن عالمي عملدارن حڪم ڪيو ته مذهبي تعليم جي مدرسن وارن کي انهن جي پراڻي نصاب تعليم تائين پابند ۽ محدود رکيو وڃي جيڪڏهن اوهان انهن کي سائنس ۽ ڪمپيوٽر پڙهائيندا ته اسان توهان کي امدادي قرض ڏيڻ بند ڪنداسون.

گر ہمین است مکتب وملا

کار طفلاں تمام خواہد شد